

Pietro Fiordeili, *Sei colloqui eon i prossimi sposi*, Libreria Cattolica, Prato 1982, ss. 94.

Problematyka małżeństwa i rodziny — zdaje się — stanowić ciągle niewyczerpany temat, tak w zakresie treści, podejścia do niego jako i szeroko pojętego zainteresowania praktycznego wynikającego z życia. Oczywiście, podejście do tych zagadnień może być bardzo zróżnicowane i wielorakie. Istnieją potężne opracowania teoretyczne w płaszczyźnie teologicznej, politycznej, socjologicznej czy na przykład psychologicznej, że wskazać tylko na niektóre. Obok nich jawią się nie mniej obszerne opracowania o nastawieniu bardziej praktycznym. Mniej natomiast zauważa się opracowań, które byłyby wprost przeznaczone dla samych małżonków, rodziców czy przygotowujących się do realizacji tego powołania. Idzie tu jednak jeszcze o opracowania niezbyt obszerne, a jednocześnie prezentujące całą gamę zagadnień, przystępne tak w zakresie formy jak i treści. Nie ulega wątpliwości, że tego typu publikacje są szczególnie trudne do realizacji, i nie zawsze są w pełni udane, o czym świadczą opinie samych odbiorców.

W tej ostatniej grupie opracowań problematyki małżeństwa i rodziny należy odnotować publikację biskupa ordynariusza z Prato koło Florencji, Pietro Fiordeili, pt. *Sei colloqui eon i prossimi sposi*. Warto zauważyć, iż wydawnictwo to na przestrzeni od 1977 roku doczekało się aż 13 przedruków w dwóch oddzielnych wydaniach, i to w dużym nakładzie. Autor jest znanym na terenie Włoch specjalistą z zakresu prezentowanej tematyki. Był aktywnym w czasie ostatniego Synodu Biskupów w Rzymie, obradującym nad zagadnieniami rodziny. Często słyhać jego głos w ramach prac komisji Episkopatu Włoch do spraw rodziny czy zwłaszcza w regionalnej radzie pastoralnej w Toskanii. A także w całości problematyki małżeństwa i rodziny w polityce rządu włoskiego czy poszczególnych partii politycznych.

Po wstępnych uwagach zwracających wrażliwość czytelnika na wielkość misterium małżeństwa i rodziny oraz sens prezentowanych rozmów, przekazuje słowa pozdrowień zatytułowane bardzo wymownie: „Ziemia, na której stoisz jest święta”.

W pierwszej rozmowie autor ukazuje obraz miłości między kobietą a mężczyzną w planach Bożych, poczynszy od tekstu Księgi Rodzaju, a następnie poprzez całość nauki Starego Testamentu. Obraz tej jawi się jako misterium spełniania historii bosko-ludzkiej w relacji dwóch płci różnych, ukierunkowanych ku miłości i ku życiu. Ukierunkowanie to nastawione jest na wieczne trwanie związku. Tu rodzi się bycie ojcem i matką, a więc ojcostwo i macierzyństwo, a poczęte dziecko jest od samego początku już w ścisłej relacji do Boga.

Obraz małżeństwa na kartach Nowego Testamentu, a więc w rzeczywistości Jezusa Chrystusa prezentuje druga rozmowa. Etap ten stanowi ubogacenie i nowe ukierunkowanie myśli pogańskiej oraz całości dorobku Starego Przymierza. W rodzinie i małżeństwie staje od-tąd Zbawiciel ze swym dziełem odkupienia i zbawienia. Zaczyna się jakby teologia tych dwu rzeczywistości w Chrystusie. Konkretniej jawi się rodzina jako „mały Kościół”, jawi się także sakrament konsekrujący małżonków w ich dziele powołania wzajemnego uświęcenia. Całość realizmu historii zbawienia dokonuje się w nowym świetle wysłużonym przez Chrystusa, a zaofiarowanym jak dar człowiekowi żyjącemu we wspólnocie, podobnie jak Trójca św. przepełniona jest wewnętrznym przejawem swego życia, tj. miłością.

Kolejna rozmowa skupiona została na temacie: Małżeństwo i miłość. Autor po zwróceniu uwagi na Boga, jako prawdziwą miłość oraz jej źródło ukazuje dość modne tendencje samej miłości pojętej tylko w sensie materialistycznym lub tzw. angelistycznym. Oba obrazy są niepełne i zubażają sam walor miłości w jej zasadniczych wartościach. Są wreszcie także wypaczeniem miłości rozumianej tylko w płaszczyźnie czysto fizyczno-duchowej. Tymczasem realizm życia z nadzieją trwania jest miłością gotową na ofiarę, a nie tylko posiadanie. Trzeba dodać, co wyraźnie podkreśla autor, że właściwy obraz miłości musi wskazać, iż zawiera ona w sobie tak elementy seksualne jak i duchowe, lecz istnieją one nie wyłącznie ale razem we wzajemnej harmonii, mówiąc w sposób dość uproszczony i syntetyczny. W rzeczywistości Nowego Przymierza dochodzi jeszcze sakrament małżeństwa jako szczególna moc udzielana sobie nawzajem przez małżonków we wspólnocie Kościoła. Miłość musi być zatem pojęta integralnie we wszystkich swych elementach, odpowiednio rozumianych w harmonijnej zależności i współdziałaniu.

Trzy rodzaje wierności zostały zaprezentowane w kolejnym spotkaniu, czwartym. Idzie tu o wierność względem małżonka, względem dzieci oraz względem sakramentu. Autor, mówiąc bardziej szczegółowo, dotyka konieczności wiary współmałżonkowi we wszystkich przejawach życia. Omawia problem odpowiedzialnego rodzicielstwa i przery-

wania ciąży oraz kwestię rozwodów. Wierność daje szansę pełnego szczęścia tak dla małżonków jak i dla dzieci, co więcej także dla wspólnoty rodzinnej oraz innych, a w tym także Kościoła oraz państwa.

Problematyka rodziny określonej jako otwarta zaprezentowana została w rozmowie piątej. Autor przyrównuje rodzinę do serca, które ze swej natury otwiera się i zamyka, gdyż taka jest jego właściwość i warunki funkcjonowania. Rodzina także wymaga otwartości, ale jednocześnie także i intymności. Właściwości te odnoszą się tak do samych małżonków, jak i ich dzieci, otoczenia, a nawet i Kościoła jako wspólnoty. Zdaniem autora tylko w rodzinie może być realizowana prawdziwa radość życia. P. Fiordelli podejmuje także temat wychowania dziś, jako sfery przygotowawczej do życia, w sensie indywidualnym jak i wspólnotowym.

Ostatnie spotkanie poświęcone zostało samej ceremonii sakramentu małżeństwa, rozważanego jako dzień szczególnie wielkiej i znaczącej uroczystości oraz świadectwa i przeżywania wiary. Po uwagach na temat elementów formalnych poprzedzających analizę samego obrzędu autor dokonał teologicznej jego interpretacji. Uwagi tu zawarte znacznie przybliżają poszczególne czynności liturgiczne i paraliturgiczne w samym obrzędzie i nadają im właściwy sens nakreślony przez Kościół.

Wreszcie zamieszczono jeszcze słowo pożegnania wskazujące na posłannictwo w świecie, które rozpoczynają małżonkowie w darze mocy Ducha zaofiarowanego przez samego Chrystusa sobie nawzajem w sakramencie małżeństwa. Warto jeszcze dodać, iż zamieszczono jeszcze krótkie przypisy oraz spis treści. Poszczególne rozmowy zakończone są wyborem różnych cytatów dostosowanych do ich tematyki oraz zawierają wykaz punktów czy pytań do rozmowy celem pogłębienia i syntetycznego ujęcia przedłożonych w kolejnych rozmowach treści.

Prezentowane opracowanie stanowi ciekawy, sumaryczny a jednocześnie bardzo komunikatywny obraz teologii małżeństwa i rodziny. Autorowi udało się w formie bardzo przystępnej przekazać także wiele treści z zakresu ogólnych zasad wiary chrześcijańskiej oraz naturalnie szczególnie zasad etycznych. Ścisłe połączenie całości życia z wyznawanymi zasadami stanowi i jest istotnym elementem koniecznym zwłaszcza w czasach dzisiejszych. Świadectwo życia jest wyrazem legitymowania się konsekwencjami przyjętych zasad. Połączenie zasad etycznych i problematyki wiary nadaje im w relacji zwrotnej większego autentyzmu i realizmu życiowego w ujęciu chrześcijańskim. Zależność ta potęguje świadomość wiary i postępowanie etyczne z ich ukierunkowaniem ku pełni chwały wiecznej w świecie zbawienia we

wspólnocie oglądania Boga i wielbienia Jego istoty. Istotnym elementem jest także świadomość wspólnoty Kościoła, a zatem włączenia każdego chrześcijanina w pielgrzymujący lud Boży Nowego Przymierza. P. Fiordelli, może czasem małoświadomie, także podkreśla te elementy, co więcej widzi ich praktyczny wydźwięk, zwłaszcza w zbawczej drodze życia rodzinnego i małżeńskiego. Należy jeszcze wskazać na przyszłościowe wychylenie zasad etyczno-moralnych w doktrynie chrześcijańskiej.

W konkretnych postawach życia małżeńskiego i rodzinnego nie zawsze udaje się w formie właściwej osadzić realizm podjętego dobrowolnie dążenia ku szczęściu ziemskiemu i wiecznemu we wspólnocie życia. Istotne jest uświadomienie, a w tym cenną pomocą może być niniejsze opracowanie wspomnianych wyżej elementów, obranej w wolności drogi realizacji powołania. W prezentacji zwłaszcza zasad moralnych autor nie obawia się i nie unika także tematów niemodnych, niepopularnych czy drażliwych, jak na przykład rozwody, przerywania ciąży czy stosunki przedmałżeńskie. Z całą otwartością głosi naukę Kościoła w tej materii. Osadzając ją jednak na właściwych fundamentach nacechowanych wiarą oraz poznaniem tej wiary.

Bardzo cennym elementem formalnym, a także częściowo i treściowym jest częste sięganie do Pisma św., choć nie zawsze w ścisłej formie werbalnej. Autor bowiem kładzie większy nacisk na teologię biblijną, czy raczej zasady moralne, zgodne z nauką Vaticanum II, stara się ukazać jako praktyczną realizację wiary w historii zbawienia.

Mając na uwadze praktyczne przeznaczenie prezentowanego opracowania warto jeszcze wskazać, iż „Sei colloqui” są także dostępne w formie nagrań na taśmie magnetofonowej (3 taśmy). Mając zaś na uwadze zapotrzebowanie polskiego odbiorcy, może warto pokusić się o przekład i wydanie tego opracowania w Polsce, jako broszurki ogólnodostępnej. Byłaby ona bez wątpienia cenną pomocą w prowadzonych kursach przygotowawczych do sakramentu małżeństwa, w czasie katechezy z zakresu problematyki małżeństwa i rodziny. Na koniec należy jeszcze wyrazić wdzięczność autorowi za udostępnienie swych przemyśleń i przeżyć świadomości Kościoła w prezentowanej tematyce.

ks. Andrzej F. Dziuba